

აშშ-ჩინეთის ეკონომიკური ურთიერთობები და სავაჭრო მომ

ალექსანდრე შახნაზაროვი
თსუ სტუდენტი

რეზიუმე

აშშ-ჩინეთს შორის სავაჭრო კავშირები და ეკონომიკური ურთიერთდამოკიდებულება მნიშვნელოვნად გაიზარდა უკანსკნელი 3-4 ათწლეულის მანძილზე, ათვლის წერტილად კი 1972 წლის თებერვალი შეგვიძლია მივიჩნიოთ, როდესაც აშშ-ს იმჟამინდელი პრეზიდენტი, რიჩარდ ნიქსონი, ეწვია ჩინეთს და ორ სახელმწიფოს შორის ხელი მოეწერა -შანხაის კომუნიკეს, სადაც ხაზგასმული იყო ყველა სახელმწიფოს ინტერესი აშშ- ჩინეთს შორის ურთიერთობების ნორმალიზაციის პროცესში და ორივე მხარის სურვილი შეემცირებინათ საერთაშორისო კონფლიქტების საფრთხე. შედარებისთვის, თუ რამდენად გაიზარდა ორ ქვეყანას შორის საერთაშორისო ვაჭრობის მოცულობა, შეგვიძლია ავიღოთ 1987 წლისა და 2017 წლის ექსპორტ-იმპორტის მაჩვენებლები. 1987 წლის მიხედვით, აშშ-დან ექსპორტმა \$3,5 მლრდ, იმპორტმა კი-\$6,3 მლრდ შეადგინა,ხოლო 2017 წელს,იმავე მაჩვენებლებმა \$129,9 მლრდ-სა და \$505,5 მლრდ-ს მიაღწიეს [1], შესაბამისად, 2017 წლის მონაცემებით, ჩინეთი აშშ-ს მთავარ სავაჭრო პარტნიორს წარმოადგენს(დაახლოებით \$636 მლრდ), ხოლო აშშ-ს სავაჭრო დეფიციტი ჩინეთთან \$375 მლრდ-ს გადასცდა. სწორედ ასეთი ორმხრივი სავაჭრო დისბალანსი გახდა ტრამპის მხრიდან არაერთხელ კრიტიკის მიზეზი, რაც უნდა აღინიშნოს ყველაზე დიდი დეფიციტია ჩინეთთან,ხოლო აშშ-ს პოლიტიკის მესვეურთა მნიშვნელოვანი ნაწილი ამას „უსამართლო“ სავაჭრო ურთიერთობების ინდიკატორად მიიჩნევს.[2] სავაჭრო დისბალანსს კი ერთვის ჩინეთის გააქტიურებაც საერთაშორისო არენაზე, რაც გამოიხატება როგორც საკუთარი ფინანსური შესაძლებლობების გამოყენებით (ჩინური ბანკების მიერ სესხების გაცემა განვითარებადი სახელმწი-

ფოებისთვის/ინიციატივები- „ერთი სარტყელი,ერთი გზა“ და სხვა),ისე რბილი ძალის გამოყენებით.

საკვანძო სიტყვები: აშშ, ჩინეთი, ეკონომიკური ურთიერთობა, საერთაშორისო ვაჭრობა, სავაჭრო პარტნიორი, „ერთი სარტყელი,ერთი გზა“, რბილი ძალა.

ძირითადი ტექსტი

ჯერ კიდევ 2017 წლის აგვისტოში ტრამპმა განაცხადა,რომ სხვა ქვეყნების მიერ აშშ-ს ინტელექტუალური საკუთრების ქურდობა სახელმწიფოს ყოველწლიურად მილიონობით სამუშაო ადგილად და მილიარდობით ამერიკულ დოლარად უზღებოდა ,რასაც მისი თქმით, ოფიციალური ვაშინგტონი წლების მანძილზე რეაგირების გარეშე ტოვებდა,მაგრამ თვალის დახუჭვის მსგავსი პრაქტიკის გაგრძელებას აშშ წყვეტდა. ამ განცხადების გაკეთების დღესვე, აშშ-ს პრეზიდენტმა ხელი მოაწერა მემორანდუმს, რომელიც საფუძველი აღმოჩნდა გამოძიების დაწყებისა ჩინეთის მხრიდან საერთაშორისო ვაჭრობის წესების უხეში დარღვევების შესახებ.[3]

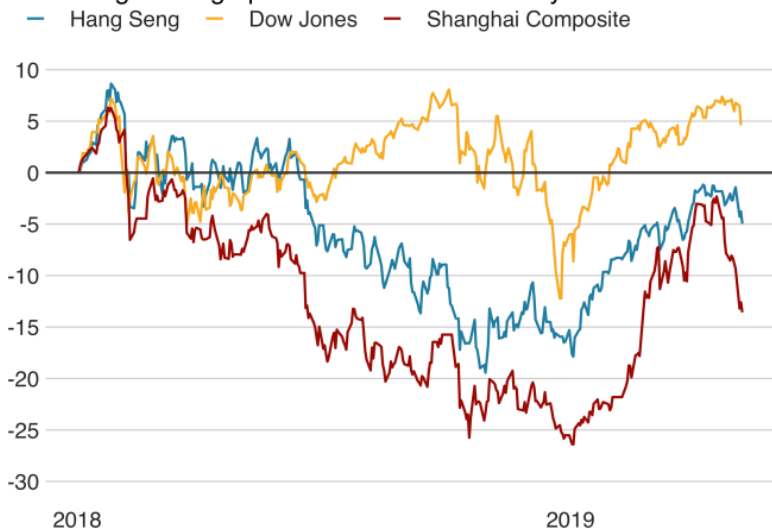
2018 წლის 1 მარტს პრეზიდენტმა ტრამპმა გამოთქვა სურვილი ტარიფების დაწესების თაობაზე იმპორტირებულ ფოლადსა და ალუმინზე, იმავე წლის 23 მარტს კი უკვე ტრამპის ადმინისტრაციამ მიმართა მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციას საჩივრით, შეეხებოდა რა ჩინეთის მიერ დამკვიდრებულ დისკრიმინაციულ პრაქტიკას იმგვარი სავალდებულო საკონტრაქტო პირობების დაწესებით,რომლებიც არაკონკურენტუნარიან გარემოს უქმნიდა იმპორტირებულ ტექნოლოგიურ ნაწარმს, ასევე, ნათქვამი იყო,რომ ჩინეთის პოლიტიკა უსამართლო პირობებში აყენებდა იმ კომპანიებს,რომლებიც ჩინეთში ახორციელებდნენ ბიზნეს საქმიანობას, რაც თავის მხრივ შესაბამისობაში არ მოდიოდა მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციის კანონმდებლობით განსაზღვრულ პრინციპებთან.[4]მართლაც ტარიფების პირველი ტალღა,დაახლოებით \$50-60 მლრდ. ღირებულების 1300-მდე სხვადასხვა კატეგორიის ჩინეთიდან იმპორტირებულ ნაწარმს შეეხო.ჩინეთის პასუხმაც დიდხანს არ დააყოვნა და 2018

წლის 2 აპრილს ჩინეთის ვაჭრობის სამინისტრომ აშშ-დან იმპორტირებულ 128 პროდუქტზე დააწესა ტარიფები, მათ შორის თვითმფრინავებზე, ავტომობილებზე და სოიოზე, რომლებსაც 25% ტარიფი შეეხო. ჩინეთის მხრიდან კონტრზომების პასუხად ტრამპის ადმინისტრაციამ ტარიფები მიიწვია „მოკლევადიან ტკივილად“, რომელიც თავის მხრივ, მოიტანდა „გრძელვადიან წარმატებას“, მოკლევადიანი და ნაკლებადმტკივნეული გამომდინარე იქედან, რომ 15 და 25%-იანი ტარიფები ეხებოდა მხოლოდ აშშ-ს მშპ-ს 0,3%-ს. 2018 წლის ივნის-ივლისში უკვე შეგვიძლია ვთქვათ მეორე ტალღა დაიწყო ეკონომიკური ბერკეტების ამოქმედებისა. 15-19 ივნისს სახელმწიფოებმა \$50-50 მილიარდის ღირებულების პროდუქციაზე დააწესეს 25%-იანი ტარიფები და ოფიციალური პეკინის მხრიდან ყოველივე შეფასებულ იქნა აშშ-ს მხრიდან დაწყებულ სავაჭრო ომად. თეთრი სახლის პასუხი კი დამატებით \$200 მლრდ.-ს ნაწარმზე 10%-იანი ტარიფის დაწესებით გამოიხატა, რაზეც ჩინეთის კონტრნაბიჯი იყო \$60 მლრდ. ღირებულების ამერიკულ პროდუქტზე ტარიფების დაწესება. 2018 წლის ზაფხულში მიმდინარე პროცესები შეგვიძლია შევაფასოთ როგორც სავაჭრო ომის აქტიურ ფაზაში შესვლად, რითაც მხარეთა მხრიდან დაწესებულმა ტარიფებმა მოიცვა არა ერთი, რომელიმე კონკრეტული სფერო, არამედ ერთდროულად მოიცვა ისეთი ეკონომიკის დარგები, როგორიცაა მანქანათმშენებლობა, სოფლის მეურნეობა და სხვა.

2018 წლის 1 დეკემბერს არგენტინაში „დიდი ოცეულის“ ფარგლებში შეხვდნენ აშშ-ს პრეზიდენტი და ჩინეთის ლიდერი სი ძინპინი, სადაც გაცხადებულ იქნა, რომ მომდევნო 90 დღის მანძილზე მხარეები ინტენსიურ მოლაპარაკებებს აწარმოებდნენ, მაგრამ განისაზღვრა, რომ თუ 1 მარტისთვის კონკრეტული შეთანხმება მიღწეულ არ იქნებოდა ამოქმედდებოდა მესამე ტალღის ეკონომიკური ზომები აშშ-ს მხრიდან, რაც მანამდე \$200 მლრდ. ღირებულების ნაწარმზე დაწესებული 10%-იანი ტარიფის 25%-მდე გაზრდას გულისხმობდა.²⁴ თებერვალს გაჟღერებულ იქნა პოზიცია, რომ აშშ-ჩინეთის მოლაპარაკებები წარმატებულად მიმდინარეობდა. შეერთებული შტატების წარმომადგენლების

Stock markets since US-China trade war began

Percentage change performance since January 2018

Source: Bloomberg

BBC

დანართი #1

წყარო: <https://www.bbc.com/news/business-48196495>.

თქმით კი, მოლაპარაკებები ეხებოდა ისეთ მნიშვნელოვან საკითხებსაც კი, როგორიცაა ჩინეთის ეკონომიკაში ძირეული ცვლილებების შეტანა და \$375 მლრდ.-იანი სავაჭრო დისბალანსის შემცირება, რაც თავის თავში გულისხმობს ჩინეთის მხრიდან მეტი ამერიკული პროდუქციის შეძენას.

მიუხედავად გადადგმული პოზიტიური ნაბიჯებისა, გამოხატული მოლაპარაკებების არაერთი რაუნდით, 2019 წლის მაისში პრეზიდენტმა ტრამპმა დაადასტურა ტარიფების 10-დან 25%-მდე გაზრდა, რაც ოფიციალური ვაშინგტონის თქმით გამოწვეული იყო ჩინეთის მხრიდან სავაჭრო მოლაპარაკებების პროცესში უკვე მიღწეული შეთანხმებების უკუგდებით. [5]. 16 მაისს კი ეკონომიკური ბერკეტები აშშ-ს მხრიდან გამოყენებულ იქნა ჩინური ტელეკომუნიკაციური კომპანიების წინააღმდეგ,

რომლის ძალითაც ამერიკულ კომპანიებს აეკრძალათ ჩინური კომპანიებისთვის ტელეკომუნიკაციური პროდუქტის გაყიდვა აშშ-ს მთავრობის თანხმობის გარეშე, განსაკუთრებით ეს შეეხო „ჰუავეის“. 2019 წლის 1 ივნისს საპასუხოდ ჩინეთმა \$60 მლრდ. ღირებულების ნაწარმზე ტარიფების დანესების შესახებ განაცხადა. [6]

დასკვნა

როგორც ვხედავთ, თვიდან თვემდე ფართოვდება იმ პროდუქტების ჩამონათვალი, რომლებზეც ან ერთ ან მეორე მხარეს აქვს ტარიფი დანესებული. საბოლოო ჯამში ეს უარყოფითად აისახება ორივე სახელწიფოს ეკონომიკაზე.

შექმნილი ვითარების ფონზე, 28-29 ივნისს დაგეგმილ „დიდი ოცეულის“ შეხვედრას ენიჭება განსაკუთრებული დაცვირთვა, საკუთრივ პრეზიდენტების ტრამპისა და სი ძინპინის პირისპირ შეხვედრას. როგორც ორივე მხარე აცხადებს, საუბარი შეეხება მიმდინარე სავაჭრო უთანხმოებებს.

გამოყენებული ლიტერატურა: / REFERENCES:

1. <https://www.census.gov/foreign-trade/balance/c5700.html#1987>
2. <https://fas.org/sgp/crs/row/IF10030.pdf>
3. https://www.washingtonpost.com/news/wonk/wp/2017/08/14/trump-administration-goes-after-china-over-intellectual-property-advanced-technology/?noredirect=on&utm_term=.7a81804e4d9a
4. <https://ustr.gov/about-us/policy-offices/press-office/press-releases/2018/march/following-president-trump%E2%80%99s-section>
5. <https://www.reuters.com/article/us-usa-trade-china-talks/us-says-china-renege-on-trade-commitments-talks-continue-idUSKCN1SC247>
6. <https://www.china-briefing.com/news/the-us-china-trade-war-a-timeline/>

THE US-CHINA ECONOMIC RELATIONS AND TRADE WAR

Aleksandre Shakhnazarov

TSU student

RESUME

Trade links and economic interdependence between the US and China have significantly increased during the last 3-4 decades. As a reference point we may consider February 1972, when the US president, Richard Nixon, visited China and was signed between the two countries - the Shanghai Communiqué, which highlighted the interest of all the countries in the process of normalization of relations between the US and China and the desire of both sides to reduce the threat of International conflicts. For comparison, in order to figure out to which extent has the volume of international trade between the two countries increased, we can take the export-import indicators of 1987 and 2017. By 1987, exports from the US amounted to \$ 3,5 billion, imports- \$ 6.3 billion, and in 2017, the same indicators reached \$ 129.9 billion and \$ 505.5 billion. Consequently, according to data from 2017, China is the US's main trade partner (about \$ 636 billion) and the trade deficit of the US is \$ 375 billion. That bilateral trade imbalance has become the reason for the criticism from President Trump for many times, which should be noted is the largest trade deficit with China, and a significant portion of US policy makers consider it an indicator of “unfair” trading relationship. The trade imbalance is accompanied by China's activation on the international arena, as expressed through using its own financial capabilities (financing emerging states / initiatives - “one belt, one way” and others), as well as using Soft Power.

Key words: US, China, Economic relations, International trade, Trade partner, “One belt, One road”, Soft power.